

MỘT SỐ NỘI DUNG MỚI CỦA VIỆC KIẾN TOÀN CÁC BỘ, CƠ QUAN NGANG BỘ NHIỆM KỲ CHÍNH PHỦ KHÓA XII

■ THS. VŨ HẢI NAM (*)

Thực hiện các chính sách và giải pháp trong phương hướng phát triển kinh tế - xã hội 5 năm (2006-2010) theo tinh thần Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ X, Chính phủ đã có Nghị quyết số 53/2007/NQ-CP ngày 7/11/2007 ban hành Chương trình hành động của Chính phủ thực hiện Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm Ban chấp hành Trung ương Đảng khoá X về đẩy mạnh cải cách hành chính, nâng cao hiệu lực quản lý của bộ máy nhà nước; đồng thời, triển khai sắp xếp, kiện toàn cơ cấu tổ chức của Chính phủ theo Nghị quyết số 01/2007/QH12 ngày 31/7/2007 của Quốc hội, gồm: 22 bộ, cơ quan ngang bộ (so với cơ cấu tổ chức Chính phủ khoá XI giảm 4 bộ, cơ quan ngang bộ) trên cơ sở hợp nhất, sáp nhập hoặc giải thể một số bộ, cơ quan ngang bộ và chuyển 4 cơ quan thuộc Chính phủ có chức năng quản lý nhà nước vào các bộ quản lý, bảo đảm quán triệt các nghị quyết của Đảng về cải cách hành chính và thực hiện nhất quán theo nguyên tắc:

- Tổ chức bộ quản lý đa ngành, đa lĩnh vực, tinh gọn, hợp lý;

- Khắc phục sự chồng chéo, trùng lắp chức năng, nhiệm vụ giữa các bộ, ngành theo yêu cầu mỗi việc chỉ giao cho một tổ chức thực hiện và chịu trách nhiệm chính;

- Sắp xếp, kiện toàn cơ cấu tổ chức bảo đảm tính thống nhất, thông suốt của hệ thống hành chính.

(*) *Chuyên viên Vụ Tổ chức Biên chế,
Bộ Nội vụ*

Trên cơ sở đó, ngày 3/12/2007, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 178/2007/NĐ-CP quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của bộ, cơ quan ngang bộ (thay thế Nghị định số 86/2002/NĐ-CP), tạo cơ sở pháp lý cho việc xây dựng, ban hành các nghị định về từng bộ, ngành được thống nhất; trong đó, thể hiện một số nội dung mới trong việc kiện toàn chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của các bộ, cơ quan ngang bộ, nhằm nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý của bộ máy nhà nước.

1. Một số nội dung mới trong việc kiện toàn chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của các bộ, cơ quan ngang bộ

Theo yêu cầu cải cách hành chính, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của các đơn vị thuộc cơ cấu tổ chức của bộ, cơ quan ngang bộ ngày càng được xác định rõ và đầy đủ hơn. So với các Nghị định số 15/CP và Nghị định số 86/2002/NĐ-CP thì Nghị định số 178/2007/NĐ-CP ngày 3/12/2007 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của bộ, cơ quan ngang bộ có một số điểm mới sau:

Một là, tách bạch được chức năng, nhiệm vụ quản lý nhà nước của bộ, cơ quan ngang bộ với chức năng quản lý sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp nhà nước và hoạt động tự chủ của các đơn vị sự nghiệp thuộc bộ phù hợp với cơ chế quản lý mới của mỗi loại chủ thể trong kinh tế thị trường và hội nhập kinh tế quốc tế.

Hai là, quy định thống nhất cơ cấu tổ chức của cục, tổng cục và tương đương thuộc bộ, cơ quan ngang bộ;

Ba là, xác định rõ chức năng của cục, tổng cục và tương đương, gồm: tham mưu giúp bộ trưởng quản lý nhà nước và thực thi nhiệm vụ quản lý nhà nước về ngành, lĩnh vực thuộc phạm vi quản lý nhà nước của bộ.

Bốn là, xác định rõ thẩm quyền của Thủ tướng Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của cục (loại I), tổng cục và tương đương.

Năm là, quy định rõ thẩm quyền quản lý cán bộ từ cấp thứ trưởng trở xuống, trong đó, bộ trưởng được bổ nhiệm, miễn nhiệm, cách chức người đứng đầu, cấp phó của người đứng đầu các tổ chức thuộc bộ và phân cấp cho người đứng đầu các tổ chức thuộc bộ bổ nhiệm, miễn nhiệm, cách chức các chức danh còn lại của các đơn vị thuộc cấp mình quản lý.

Sáu là, phân định rõ các loại tổ chức sự nghiệp nhà nước và chỉ đưa các tổ chức sự nghiệp có chức năng phục vụ quản lý nhà nước vào cơ cấu tổ chức của bộ; các tổ chức sự nghiệp khác còn lại thuộc bộ không được quy định trong cơ cấu tổ chức của bộ để chủ động trong việc sắp xếp, chuyển đổi, tổ chức lại các tổ chức này theo cơ chế quản lý mới, hiệu quả hơn (danh mục các tổ chức này sẽ do bộ trưởng các bộ trình Thủ tướng Chính phủ ban hành trong quyết định riêng).

Bảy là, tăng cường quản lý chặt chẽ về tổ chức, bảo đảm tính hệ thống, đáp ứng mục tiêu tinh gọn đầu mối tổ chức bộ máy hành chính nhà nước và đơn giản hóa các thủ tục hành chính, cụ thể là:

Các tổ chức tham mưu tổng hợp: các bộ có 6 tổ chức được xác định thống nhất, gồm Vụ Kế hoạch - Tài chính, Vụ Tổ chức cán bộ, Vụ Pháp chế, Vụ Hợp tác quốc tế, Thanh tra Bộ, Văn phòng.

Tuy nhiên, đối với một số bộ do có khối lượng công việc lớn như Bộ Công Thương, Bộ Tài nguyên và Môi trường, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Bộ Giao thông vận tải được Thủ tướng Chính phủ cho phép tách Vụ Kế hoạch - Tài chính thành 2 Vụ: Vụ Kế hoạch và Vụ Tài chính; đối với Bộ Tư pháp không có riêng tổ chức pháp chế, Bộ Ngoại giao không có riêng tổ chức hợp tác quốc tế.

Đối với các cơ quan ngang bộ, trong cơ cấu tổ chức có sự điều chỉnh cần thiết phù hợp với tính chất, chức năng, nhiệm vụ của từng loại cơ

quan; trong đó, có những cơ quan không lập riêng tổ chức thanh tra hoặc tổ chức làm nhiệm vụ thanh tra có tên gọi khác.

Các tổ chức khác có chức năng tham mưu, giúp bộ trưởng, thủ trưởng cơ quan ngang bộ quản lý nhà nước về ngành, lĩnh vực, thì tùy theo tính chất, quy mô, phạm vi, đối tượng quản lý được tổ chức dưới các loại hình tổ chức: vụ, cục, tổng cục hoặc các tổ chức tương đương.

2. Hiệu quả bước đầu của việc kiện toàn chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của các bộ, cơ quan ngang bộ

Trên cơ sở kết quả thực hiện sắp xếp, kiện toàn lại tổ chức bộ máy cơ cấu tổ chức Chính phủ nhiệm kỳ khoá XII, hiệu quả hoạt động của hệ thống các cơ quan hành chính nhà nước từ trung ương đến địa phương, bước đầu được thể hiện qua một số điểm sau:

Thứ nhất, các bộ, cơ quan ngang bộ và các cơ quan chuyên môn thuộc uỷ ban nhân dân cấp tỉnh, cấp huyện đã thực hiện nhiệm vụ được giao bảo đảm tính liên tục và thông suốt, không bị gián đoạn; chủ động hơn trong việc thực hiện chức năng quản lý nhà nước về ngành, lĩnh vực được giao, trên cơ sở khắc phục tối đa sự chồng chéo, trùng lặp về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn giữa các bộ, ngành; phân định rõ nhiệm vụ, quyền hạn của bộ trong các nghị định của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của từng bộ, bảo đảm nguyên tắc mỗi việc chỉ giao cho một tổ chức thực hiện và chịu trách nhiệm; đồng thời, về cơ bản, các bộ, cơ quan ngang bộ đã được kiện toàn cơ cấu tổ chức tương đối đồng bộ với chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn được Chính phủ giao, bảo đảm việc thực hiện các chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của mình thường xuyên, liên tục, kịp thời và hiệu quả hoạt động của các cơ quan quản lý nhà nước có điều kiện được nâng cao.

Thứ hai, các bộ, cơ quan ngang bộ có điều kiện tập trung vào quản lý vĩ mô, thực hiện đúng vai trò của các cơ quan quản lý nhà nước trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; trên cơ sở tách bạch chức năng, nhiệm vụ quản lý hành chính nhà nước của bộ, cơ quan ngang bộ với chức năng quản lý sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp nhà nước và hoạt động tự chủ, tự chịu trách nhiệm của các đơn vị

sự nghiệp thuộc bộ phù hợp với cơ chế quản lý mới đối với mỗi loại chủ thể trong nền kinh tế thị trường và hội nhập kinh tế quốc tế.

Thứ ba, bảo đảm công tác chỉ đạo điều hành của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, các bộ trưởng, thủ trưởng cơ quan ngang bộ, chủ tịch uỷ ban nhân dân các cấp ở địa phương được thông suốt, kịp thời, quyết liệt hơn để xử lý những vấn đề lớn, phức tạp về kinh tế, xã hội, an ninh, quốc phòng. Công tác quản lý nhà nước về ngành, lĩnh vực của các cơ quan hành chính nhà nước ở trung ương và cơ quan chuyên môn ở địa phương vừa được tổ chức thống nhất theo hướng đa ngành, đa lĩnh vực, tinh gọn đầu mối, vừa giải quyết tốt hơn các vấn đề toàn ngành, lĩnh vực trong phạm vi cả nước.

Thứ tư, các bộ, cơ quan ngang bộ chủ động trong công tác quản lý cán bộ của các đơn vị trực thuộc bộ theo phân cấp của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, thể hiện qua việc quy định rõ thẩm quyền quản lý cán bộ từ cấp thứ trưởng trở xuống; trong đó, bộ trưởng được bổ nhiệm, miễn nhiệm, cách chức người đứng đầu, cấp phó của người đứng đầu các tổ chức thuộc bộ và phân cấp cho người đứng đầu các tổ chức thuộc bộ bổ nhiệm, miễn nhiệm, cách chức các chức danh còn lại của các đơn vị thuộc cấp mình quản lý. Thực hiện nguyên tắc: tổ chức bộ máy quản lý tập trung, thống nhất; phân cấp quản lý cán bộ tối đa, gắn thêm quyền và trách nhiệm.

Thứ năm, việc phân định rõ các loại tổ chức sự nghiệp nhà nước và chỉ đưa các tổ chức sự nghiệp có chức năng phục vụ quản lý nhà nước vào cơ cấu tổ chức của bộ sẽ định hướng rõ hơn và tạo điều kiện cho cơ quan nhà nước nâng cao hiệu quả quản lý đối với các tổ chức sự nghiệp trực thuộc; đồng thời, đổi mới cơ chế quản lý đối với các tổ chức sự nghiệp không thuộc cơ cấu tổ chức của bộ theo hướng nâng cao tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm của các tổ chức này và đẩy mạnh thực hiện xã hội hoá.

Thứ sáu, Chính phủ đã phân công các thành viên Chính phủ trực tiếp chỉ đạo và thực hiện chức năng quản lý ngành, lĩnh vực đối với các cơ quan thuộc Chính phủ, bảo đảm tính thống nhất trong quản lý nhà nước đối với các hoạt động sự nghiệp của các cơ quan thuộc Chính phủ □

XÂY DỰNG CƠ QUAN CHÍNH QUYỀN...

(Tiếp theo trang 35)

quan, cần tập trung lãnh đạo phát huy vai trò tiên phong gương mẫu của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, thực hiện tốt mục tiêu, nhiệm vụ công tác chuyên môn; tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, để nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ với tinh thần, trách nhiệm phục vụ nhân dân; thực hiện tốt cải cách hành chính, cải tiến phong cách, lề lối làm việc, chống quan liêu, tham nhũng, lãng phí, sách nhiễu, gây phiền hà cho nhân dân. Đối với các xã, phường, thị trấn, cần tập trung lãnh đạo thực hiện tốt nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội, chuyển đổi cơ cấu kinh tế theo hướng công nghiệp hoá, hiện đại hoá, đảm bảo tăng trưởng kinh tế hàng năm đạt và vượt mức các chỉ tiêu nghị quyết đại hội Đảng và Hội đồng nhân dân đã đề ra, không ngừng nâng cao đời sống vật chất và văn hoá tinh thần cho nhân dân, thực hiện tốt quy hoạch và quản lý đô thị, bảo vệ môi trường, giữ gìn an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội, ngăn chặn có hiệu quả các tệ nạn xã hội, đẩy mạnh phong trào toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá ở khu dân cư.

Ba là, gắn chặt phong trào thi đua xây dựng cơ quan chính quyền TSVM với phong trào thi đua xây dựng tổ chức cơ sở đảng TSVM. Những tổ chức cơ sở đảng đạt TSVM được Ban Thường vụ Tỉnh uỷ biểu dương, tặng bằng khen, tặng cờ thi đua xuất sắc trước hết phải được UBND tỉnh công nhận là cơ quan, chính quyền TSVM. Ban Tổ chức Tỉnh uỷ, Sở Nội vụ tham mưu cho Ban Thường vụ Tỉnh uỷ, UBND tỉnh rà soát, sửa đổi, bổ sung, hướng dẫn hệ thống biểu điểm và thẩm định, đánh giá chất lượng tổ chức cơ sở đảng, chất lượng cơ quan, chính quyền TSVM. Hàng năm tiến hành tổng kết, biểu dương, khen thưởng kịp thời những tập thể, cá nhân có thành tích xuất sắc, tiêu biểu, nhân rộng các gương điển hình tiên tiến, xuất sắc để phong trào thi đua xây dựng tổ chức cơ sở đảng và xây dựng cơ quan, chính quyền TSVM tiếp tục duy trì và nâng cao chất lượng □